

Slovenščina, 4. razred

Tema: Čarovnik iz Oza - Lyman Frank Baum

CILJI

- Povzeti glavni potek zgodbe "Čarovnik iz Oza", prepoznati glavne junake ter opisati njihove značilnosti in sporočilo zgodbe.
- Primerjati značilnosti junakov z lastnimi izkušnjami in vrednotami ter razložiti, kaj se lahko naučimo iz njihovih dejanj.
- Izraziti svoje mnenje o zgodbi in ustvarjalno pokazati razumevanje vsebine (npr. z risbo, dramatizacijo ali zapisom novega prizora).

NAVODILO ZA DELO

1. Danes bomo brali Čarovnika iz Oza. Če kdo pozna zgodbo – sodobno pravljico, pove kratko obnovo.

2. Sicer jo obnovimo skupaj ...

Zgodba o Dorothy, njenem psičku Totu in tornadu, ki ju zanese iz rodnega kraja v magično deželo Oz, je vsekakor najbolj znana pravljica iz ZDA. Napisal jo je Lyman Frank Baum (1856-1919).

Čarovnik iz Oza se začne s tornadom, ki dvigne hišo, v kateri sta Dorothy in Toto. Hiša se ob pristanku ne raztrešči, temveč pristane na zlobni čarovnici. Tako Dorothy in Toto nepričakovano rešita ljudstvo Mančkinov, ki jim je čarovnica pred tem vladala. Dorothy pridobi čeveljce s čarobnimi lastnostmi, ki pa se jih ne zaveda.

Pravzaprav si bolj kot čaranja želi, da bi čim prej prišla domov. A za to mora v Smaragdno mesto in poiskati mogočnega čarovnika, ki bi ji edini lahko pomagal.

Spotoma dobi nekaj popotnih tovarišev: Strašilo, Pločevinka in Leva, ki imajo vsak svoje težave, in bi prav tako radi k čarovniku. Toda pot po rumeni opečnati cesti ne teče gladko, saj jih spotoma napade sestra ubite čarovnice, tudi sama coprnica, ki si predvsem želi čarobnih čevljev zase.

Po vrsti napetih prigod se tovarišija sreča s čarovnikom, a jih ta razočara. On jim ne more pomagati, bi pa jim morda lahko dobra čarovnica s severa. Tako obiščejo še njo in konec je, tako kot se za pravljico spodobi, srečen.

3. Odlomek doživeto preberemo.

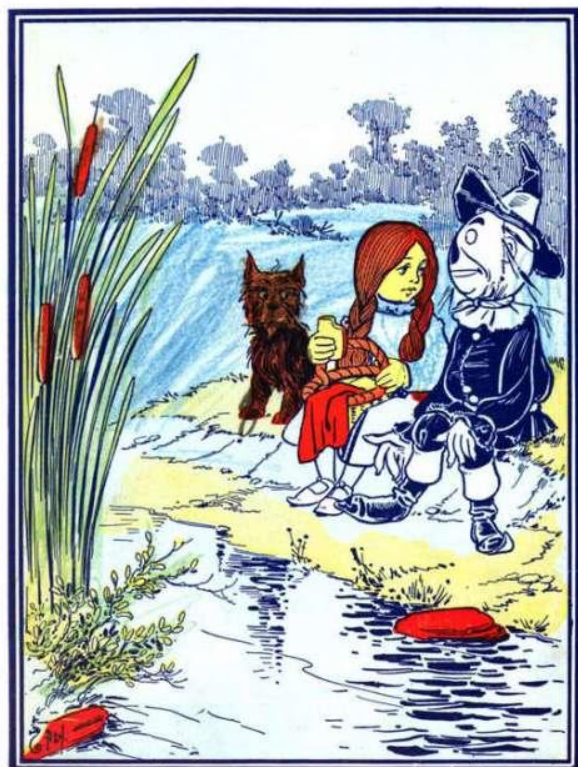
4. Pogovorimo se o občutkih in razložimo vse neznane besede.

5. Kako si se počutil ob poslušanju zgodbe?

Kaj ti je bilo najbolj všeč?

6. Ste opazili, kako natančno je v odlomku opisano strašilo. Bi znali obnoviti opis?

7. S sošolcem delajta v paru. Eden od vaju naj slika strašilo, drugi pa naj medtem v zvezek zapisuje, katere podatke o zunanji podobi strašila sta dobila od pisatelja in katere sta si morala izmisliti sama.

Frank Lyman Baum

Čarovnik iz Oza

Ko je Doroteja prehodila več kilometrov, je sklenila malo počiti, zato je zlezla na ograjo ob cesti in sedla. Onkraj plotu je bilo veliko žitno polje in nedaleč stran je zagledala ptičje strašilo, nataktnjeno na visok kol.

Doroteja si je naslonila brado na roko in zamišljeno gledala strašilo. Glavo je imelo narejeno iz majhne vreče, natlačene s slamo; na nji so bile narisane oči, nos in usta, kar naj bi pomenilo obraz. Na glavi mu je čepel star pikčast moder klobuk, ki ga je poprej gotovo nosil kakšen domačin, sicer pa je bilo oblečeno v modro platneno haljo, ponošeno in obledelo in ravno tako naphano s slamo. Na nogah je imelo nekakšne stare čevlje z modrimi kopicami, natanko take, kakršne so nosili v tej deželi vsi od kraja, in pokonci, nad žitnim klasjem, se je držalo zaradi kola, ki je bilo nanj s hrbtom privezano.

Ko je resno gledala strašilu v skremženi, naslikani obraz, je začudeno videla, kako ji je z enim očesom počasi pomežiknilo. Najprej je bila prepričana, da se je gotovo zmotila, ker v Kansasu ni še nikoli nobeno strašilo mežikalo; na lepem pa ji je možakar še prijazno pokimal. Zato je zlezla z ograje in stopila k njemu, Toto pa se je medtem podil okrog kola in lajal.

Narisal: Svyetlan Junakovic

»Dober dan,« je reklo ptičje strašilo, ampak precej hripavo.
»Kaj govoriš?« je osuplo vprašala deklica.
»Seveda,« je odgovorilo strašilo. »Kako je kaj?«
»Dobro, hvala,« je vljudno odgovorila Doroteja. »Pa ti?«
»Slabo,« je dejalo strašilo in se nasmehnilo; »zelo zoprno je namreč biti takole noč in dan privezano na kol in poditi vrane.«
»Kaj ne moreš dol?« je vprašala Doroteja.
»Ne, ker sem nataktno na kol. Če si tako ljubezniva in me rešiš kola, ti bom na vso moč hvaležno.«

Doroteja je stegnila roke in možakarja snela s kola, zakaj bil je natlačen s slamo in zato čisto lahek.

»Prav lepa hvala,« je dejalo ptičje strašilo, ko ga je postavila na tla. »Kakor prerojeno sem.«

Doroteja je bila ob tem vsa zbegana; pa je bilo res čudno, ko je slišala slamnatega moža, kako govori, in ga videla, kako se priklanja in koraka ob nji.

»Kdo pa si ti?« je vprašalo strašilo, ko se je pretegnilo in zazdehalo. »In kam si namenjena?« »Jaz sem Doroteja,« je rekla punčka, »in grem v Smaragdno mesto prosit velikega Oza, naj me spravi nazaj v Kansas.«

»Kje pa je Smaragdno mesto?« je vprašalo ptičje strašilo. »In kdo je Oz?«

»Oh, kaj ne veš?« je začudeno odvrnila.

»Ne, res ne; ničesar ne vem. Saj vidiš, iz slame sem, tako da sploh nimam možganov,« je žalostno odgovorilo.

»Oh,« je rekla Doroteja, »kako se mi smiliš.«

»Kaj praviš,« je reklo strašilo, »bi meni Oz hotel dati malo možganov, če odidem s teboj v Smaragdno mesto?«

»Ne morem vedeti,« je odgovorila; »vendar greš lahko z menoj, če hočeš. Če ti Oz ne bo hotel dati možganov, ne boš tako nič na slabšem, kakor si zdaj.«

»Imaš prav,« je reklo strašilo. »Veš,« je zaupno nadaljevalo, »nič mi ni zastran nog in rok in života, da so iz slame; se vsaj ne morem udariti. Če mi kdo stopi na nogo ali me zbode z iglo, mi še mar ni, ker sploh nič ne čutim. Ne maram pa, da bi me ljudje zmerjali z neumnežem: ampak kako naj kdaj kaj vem, če mi bo glava kar naprej naphana s slamo namesto z možgani?«

»Čutim, kako ti mora biti pri srcu,« je rekla deklica, ker se ji je strašilo strašno zasmililo.

»Če greš z mano, bom prosila Oza, naj stori zate, kar le more.«

»Hvala,« je reklo hvaležno ptičje strašilo.

*Odlomek
Prevedel Janko Moder*

poprej: prej

obledel: izgubiti močen sijaj

skremžen: gubast

naphan: napolnjen, natlačen

ZAPIS V ZVEZEK

Lyman Frank Baum: Čarovnik iz Oza

Odgovori na naslednja vprašanja ...

1. Kdo so osebe, ki se pojavljajo v odlomku?
2. Koga je srečala Doroteja? Opiši ga.
3. Kaj pove o sebi strašilo samo?
4. Kaj razberemo iz tega, kako to pove?
5. Kaj bi torej lahko rekli o ptičjem strašilu – je res strašno, se ga moramo bati? Se ti zdi prijazen? Bi se ti zdelo prav, da bi mu Oz podaril možgane?

